

Sygn. akt I ACa 828/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lutego 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Elżbieta Borowska (spr.)
Sędziowie	:	SSA Jadwiga Chojnowska SSA Magdalena Natalia Pankowiec
Protokolant	:	Urszula Westfal

po rozpoznaniu w dniu 17 lutego 2021 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Banku S.A. w W.**

przeciwko **D. P.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie

z dnia 2 września 2019 r. sygn. akt I C 124/19

I. zmienia zaskarżony wyrok w pkt I i III, w ten sposób, że :

a) w pkt I zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 191.384,60 zł (sto dziewięćdziesiąt jeden tysięcy trzysta osiemdziesiąt cztery 60/100) w tym kwotę:

- 181.373,27 (sto osiemdziesiąt jeden tysięcy trzysta siedemdziesiąt trzy 27/100) zł z odsetkami ustawowymi od dnia 29.01.2019 r. do dnia 18.02.2021 r.,

- kwotę 9100,97 (dziewięć tysięcy sto 97/100) zł odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 31.01.2019 r. do dnia 18.02.2021 r.,

- kwotę 910,36 (dziewięćset dziesięć 36/100) zł odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 31.01.2019 r. do dnia 18.02.2021 r.,

- odsetki ustawowe od kwoty 35.694, 37 (trzydzieści pięć tysięcy sześćset dziewięćdziesiąt cztery 37/100) zł za okres od dnia 29.01.2019 r. do dnia 29.01.2021 r.,

łącznie 212.409 (dwieście dwanaście tysięcy czterysta dziewięć) zł, którą to kwotę rozkłada na 61 miesięcznych rat, pierwsze 60 rat po 3500 (trzy tysiące pięćset) zł miesięcznie, ostatnia rata w wysokości 2409 (dwa tysiące czterysta dziewięć) zł, płatne do dnia 15 każdego miesiąca, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat;

b) oddala powództwo w pozostałej części;

c) uchyla pkt III;

II. oddala apelację w pozostałym zakresie;

III. odstępuje od obciążania pozwanej kosztami instancji apelacyjnej.

(...)

UZASADNIENIE

W dniu 31 stycznia 2019 r. powód (...) Bank S.A. z siedzibą w W. złożył pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie, w którym to domagał się zasądzenia od pozwanej D. P. na swoją rzecz kwoty 233.325 zł 70 gr, w tym: kwotę 217.067 zł 64 gr z odsetkami maksymalnymi za opóźnienie od dnia 29 stycznia 2019 r. do dnia zapłaty, kwotę 9.100 zł 97 gr z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kwotę 7.157 zł 09 gr z odsetkami ustawowymi za opóźnienie również od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Ponadto wnosił o zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz kosztów procesu wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że łączyła go z pozwaną umowa kredytu. Kredytobiorczyni nie wywiązała się z ciążącego na niej zobowiązania terminowego dokonywania spłat w wysokościach ustalonych w umowie. W związku z tym wypowiedział umowę, stawiając całą należność w stan natychmiastowej wymagalności. Do dnia wniesienia pozwu mimo stosownych wezwań do dobrowolnego spełnienia świadczenia, nie zostało ono uregulowane.

Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Lublin-Zachód w Lublinie stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w i przekazał sprawę do rozpoznania do Sądu Okręgowego w Lublinie właściwości ogólnej pozwanej.

Pozwana D. P. ostatecznie potwierdziła zaciągnięcie zobowiązania i uznała powództwo, co do kwoty 185.649 zł 37 zł. W pozostałym zakresie wniosła o jego oddalenie, a także złożyła wniosek o skierowanie sprawy do mediacji.

Brak terminowego spłacania przez nią rat kredytu uzasadniała przebywaną w ówczesnym czasie chorobą oraz trudną sytuacją finansową.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Olsztynie uwzględnił w całości powództwo, zasądzając od pozwanej na rzecz powoda żadaną pozwem kwotę wraz z kosztami procesu. W zakresie uznanej przez pozwaną kwoty 185.649 zł 37 zł nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności.

Z ustaleń Sądu Okręgowego wynikało, że D. P. w dniu 16 stycznia 2017 r. zawarła z (...) Bankiem S.A. z siedzibą w W. umowę konsolidacyjnego kredytu o nr (...) w kwocie 234.940 zł 07 gr, na sfinansowanie potrzeb konsumpcyjnych kredytobiorczyni i na spłatę innych zaciągniętych przez nią zobowiązań, a także prowizji bankowej oraz składki ubezpieczeniowej. Nominalne oprocentowanie kredytu wynosiło 6,70 % w stosunku rocznym i było stałe. Kredyt miał zostać spłacony przez kredytobiorczynię w 120 miesięcznych ratach w wysokości 2.691 zł 67 gr z zastrzeżeniem wysokości pierwszej raty, która miała być ratą wyrównawczą i nie mogła być wyższa niż 2.604 zł 22 gr. Natomiast dokładne wskazanie terminów ich spłaty zamieszczone zostało w harmonogramie spłaty. W przypadku opóźnienia w terminowym regulowaniu przez kredytobiorczynię zobowiązania bank miał prawo pobrać od kwoty nadpłaconych w terminie zobowiązań podwyższone odsetki w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie. Umowa przewidywała możliwość wypowiedzenia jej przez bank m.in. w razie opóźnienia kredytobiorczyni z zapłatą pełnej raty wynikającej z

harmonogramu spłat, za co najmniej jeden okres płatności, pod warunkiem wezwania kredytobiorczyni przez bank do zapłaty zaległości w terminie nie krótszym niż 14 dni roboczych i braku spłaty zaległości w odpowiedzi na to wezwanie we wskazanym przez bank terminie.

Z powodu leczenia oraz przebywania w placówkach zdrowotnych, a także trudności finansowych, które przysparzała pozwanej prowadzona przez nią działalność gospodarcza D. P. zaczęła mieć problemy z systematyczną spłatą zobowiązania. Mimo kilkakrotnego złożenia przez kredytobiorczynię wniosków o odroczenie spłaty, bank do żadnego z nich się nie przychylił i kilkakrotnie wzywał ją do zapłaty należności. Poza tym pouczył ją o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację oraz wskazał kontakt do jednostki nią się zajmującej oraz dokumenty, które winna złożyć. W dniach - 24 maja 2018 r. i 28 maja 2018 r. pozwana złożyła powodowi wnioski o restrukturyzację swojego zadłużenia, w postaci zmiany określonych w umowie warunków lub terminów spłaty kredytu.

Bank kilkakrotnie analizując jej sytuację finansową i dokonując oceny możliwości spłaty zobowiązania poinformował ją, że w jego ocenie wykorzystanie wszelkich proceduralnych możliwości zmiany harmonogramu nie zagwarantuje przez nią spłaty zadłużenia w akceptowanych przez niego warunkach. Dalej wskazał, że stosunek posiadanych zobowiązań do uzyskiwanych dochodów pozwanej jest znaczący i w jego ocenie zmiana warunków umowy nie zapewni dalszej prawidłowej obsługi zobowiązania. Tym samym poinformował kredytobiorczynię, że nie widzi podstaw do wyrażania zgody na restrukturyzację umowy.

Pozwana mimo wymagalności raty kredytu w kwocie 2.700 zł 50 gr w dniu 3 kwietnia 2018 r., nie dokonała jej płatności. Jej część, tj. kwotę 700 zł dokonała dopiero po dniu wymagalności kolejnej raty – 2 maja 2018 r., tj. w dniu 18 maja 2018 r. W związku z powstaniem zaległości w spłacie kredytu w łącznej kwocie 13.008 zł 94 gr (...) Bank S.A. z siedzibą w W. pismem z dnia 14 sierpnia 2018 r. wezwał kredytobiorczynię do jej zapłaty w terminie 14 dni roboczych od daty doręczenia pisma, pod rygorem wypowiedzenia umowy kredytu. Jednocześnie ponownie poinformował kredytobiorczynię o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania wniosku o restrukturyzację zadłużenia, z której to możliwości pozwana już nie skorzystała.

Pismem z dnia 14 września 2018 r. w związku z dalszym nieuregulowaniem zaległości w spłacie kredytu bank wypowiedział umowę z zachowaniem okresu wypowiedzenia liczonego od dnia doręczenia pisma. Całość zaległości na dzień sporządzenia tego pisma wynosiła – 8.976 zł 82 gr tytułem należności kapitałowej, 6.558 zł 33 gr tytułem odsetek umownych, 268 zł 29 gr tytułem odsetek za opóźnienie. Pozwana odebrała powyższe pismo w dniu 18 września 2018 r.

Pismem z dnia 14 listopada 2018 r. powód skierował do pozwanej ostateczne wezwanie do zapłaty w terminie 7 dni od daty doręczenia należności obejmujące następujące kwoty: 217.067,64 zł tytułem należności kapitałowej, 9.100,97 zł tytułem odsetek umownych, 910,36 zł tytułem odsetek za opóźnienie w spłacie należności kapitałowej, pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego. Kredytobiorczyni nie ustosunkowała się do niego.

Na dzień 28 stycznia 2019 r. zadłużenie pozwanej wobec powoda wynosiło łącznie 233.325 zł 70 gr, w tym: 217.067 zł 64 gr tytułem niespłaconego kapitału, 9.100 zł 97 gr tytułem odsetek umownych za okres korzystania z kapitału w wysokości 6,70 % od dnia 3 kwietnia 2018 r. do dnia 14 listopada 2018 r. oraz 7.157,09 zł tytułem odsetek za opóźnienie naliczonych od niespłaconego kapitału w wysokości 14 % od dnia 3 kwietnia 2018 r. do dnia 28 stycznia 2019 r.

D. P. obecnie jest zdrowa. Prowadzi w W. własną działalność gospodarczą o półrocznych obrotach opiewających na kwotę 200.000 zł, z czego jej półroczny dochód to kwota 36.220 zł. Posiada dwa inne zadłużenia kredytowe. Jest właścicielką nieruchomości obciążonego hipotekami.

Mając te ustalenia na względzie Sad Okręgowy uznał roszczenie powoda jest w pełni zasadne i jako takie zasługuje na uwzględnienie w całości.

Zgodnie z art. 69 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. 1997 nr 140 poz. 939), przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych

w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

W niniejszej sprawie zaciągnięty przez pozwaną kredyt był kredytem konsolidacyjnym, przeznaczonym na jej konsumpcyjne potrzeby oraz spłatę zaciągniętych przez nią zobowiązań, w tym jak wskazała w związku z prowadzoną przez nią działalnością gospodarczą. Sąd Okręgowy uznał, że kredyt ten nie został zaciągnięty przez pozwaną w bezpośrednim związku z prowadzoną przez nią działalnością gospodarczą. Pozwana nie miała, zatem przy jego zaciąganiu statusu przedsiębiorcy, o którym mowa w art. 43¹ k.c., a status konsumenta w rozumieniu art. 22¹ k.c., co powodowało, że niniejsza sprawa nie miała charakteru gospodarczego, a stricte cywilny.

Pozwana w toku sprawy nie kwestionowała faktu zaciągnięcia przez siebie kredytu w powodowym banku oraz wypowiedzenia umowy. Poza uznaną przez siebie kwotą powództwa, pozostałą wartość dochodzoną przez powoda roszczenia zakwestionowała. Jednak w ocenie Sądu Okręgowego wbrew stanowisku pozwanej roszczenie powoda zostało w pełni wykazane załączonymi do pozwu i pisma przygotowawczego dokumentami, a co za tym idzie udowodnione zarówno, co do zasady, jak i wysokości. Zdaniem Sądu I instancji bezzasadne są zarzuty pozwanej sprowadzające się do zanegowania wysokości zobowiązania, zwłaszcza w sytuacji, gdy powód przedstawił całą historię rachunku służącego do obsługi spłaty kredytu, zaś pozwana zobowiązana do przedstawienia konkretnych zarzutów odnośnie wysokości zadłużenia czy braku zaksięgowania wpłat wskazała jedynie, że w istocie nie dokonała żadnych wpłat po dniu wytoczenia powództwa tj. po 31 stycznia 2019 r. Nadto przedstawione przez stronę powodową dokumenty w postaci umowy, historii rachunku, wezwań z potwierdzeniami odbioru, zestawień należności i spłat kredytu, wyciągu z ksiąg banku są dokumentami prywatnymi (art. 245 k.p.c. w zw. z art. 244 k.p.c.), niemniej jednak wobec braku ich kwestionowania przez pozwaną stanowią dowód nie tylko istnienia zobowiązania, ale także jego wysokości. Istotnym jest również fakt, że bank spełnił także nałożone na niego obowiązki wynikające z art. 75c Prawa bankowego (Dz.U. 1997 nr 140 poz. 939), mianowicie po zweryfikowaniu opóźnienia w spłacie zobowiązania przez kredytobiorczynię – 3 kwietnia 2018 r., wezwał ją do dokonania spłaty w terminie 14 dni oraz poinformował o możliwości złożenia również w tym samym terminie wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Ponadto w każdym z pism odrzucających jej wnioski o restrukturyzację zadłużenia szczegółowo – w formie pisemnej – wyjaśnił, jakie były tego przyczyny. Brak terminowej spłaty kredytu zgodnie z warunkami umowy – jedna pełna rata kredytu (§ 9 umowy) upoważniał, zatem go do jej wypowiedzenia i skutkował prawem żądania zwrotu niespłaconego kapitału wraz z odsetkami.

Z tych względów na mocy art. 69 ustawy Prawo bankowe Sąd Okręgowy w pkt I sentencji wyroku zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 233.325 zł 70 gr, w tym kwotę 217.067 zł 64 gr z odsetkami maksymalnymi za opóźnienie od dnia 29 stycznia 2019 r. do dnia zapłaty, kwotę 9.100 zł 97 gr z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 31 stycznia 2019 r. do dnia zapłaty, kwotę 7.157 zł 09 gr z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 31 stycznia 2019 r. do dnia zapłaty. O odsetkach orzekł na mocy art. 481 § 1 i 2¹k.c. oraz § 7 umowy kredytu, które stanowiły odsetki maksymalne za opóźnienie liczone od dnia następnego po dniu wystawienia przez powoda wyciągu z ksiąg oraz na mocy art. 481 § 1 i 2 k.c., które stanowiły odsetki ustawowe za opóźnienie liczone od dnia wniesienia pozwu.

O kosztach procesu Sąd orzekł w pkt II sentencji wyroku na podstawie art. 98 § 1 i 2 k.p.c.

Zgodnie z art. 333 k.p.c., Sąd z urzędu nada wyrokowi przy jego wydawaniu klauzulę wykonalności, jeżeli m.in. zasądza roszczenie uznane przez pozwanego. W toku postępowaniu pozwana uznała roszczenie powoda, do kwoty 185.649 zł 37 gr (k. 276v). W związku z tym zostały spełnione przesłanki wynikające z powyższego przepisu, dlatego też Sąd w pkt III sentencji wyroku do tej też kwoty nadał rygor natychmiastowej wykonalności.

Apelację od wyroku złożyła pozwana.

W niesformalizowanej apelacji zaskarżyła wyrok w części, w zakresie pkt I i III, zarzucając niezgodność zasądzonej kwoty należności na rzecz powoda i nieprawidłowe określenie terminu spłaty zobowiązania. W uzasadnieniu apelacji i w zarzutach sformułowanych na rozprawie apelacyjnej wносиła o uznanie kredytu za tzw. kredyt darmowy w oparciu

o art. 30 ust.11 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim oraz o zmianę wyroku i rozłożenie należności na raty po 1400 zł miesięcznie.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył co następuje.

Apelacja jest częściowo uzasadniona.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia Sądu Okręgowego dotyczące zawarcia umowy o kredyt, jego oceny jako kredytu konsumpcyjnego i skutecznego wypowiedzenia umowy o kredyt i w tej części ustalenia te przyjmuje za własne.

Sąd Apelacyjny nie podziela zarzutu apelacji, iż powód jako kredytodawca uchybił prawidłowemu sformułowaniu warunków umowy o kredyt, nie określając wbrew wymogowi art. 30 ust.11 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (t.j Dz.U.2019, poz.1083) rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunków jej zmiany oraz ewentualnie innych opłat z tytułu zaległości w spłacie kredytu, co skutkowało by miało sankcją kredytu darmowego. Jego istota sprowadza się do założenia, że w razie uchybienia przez kredytodawcę określonym obowiązkom informacyjnym na etapie przedkontraktowym, konsument będzie uprawniony do zwrotu kwoty kredytu w wysokości kapitału, bez konieczności zapłaty na rzecz przedsiębiorcy odsetek oraz pozostałych kosztów zastrzeżonych w umowie kredytu. Pomijając nawet kwestie formalne takie jak zachowanie rocznego terminu do złożenia oświadczenia przez kredytobiorcę, o którym mowa w art. 45 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, zarzuty pozwanej odnośnie do uchybień Banku, są bezzasadne.

W umowie kredytu łączącej strony w § 7 umowy (oprocentowanie zadłużenia przeterminowanego) postanowiono, że w przypadku opóźnienia w terminowym regulowaniu przez klienta zobowiązań pieniężnych wynikających z umowy, bank może żądać od niespłaconego kapitału podwyższonych odsetek w wysokości -odsetek maksymalnych za opóźnienie określonych w art. 481§ 2¹ k.c. Dalej wskazano termin, od którego te odsetki są należne. Zatem zarzut apelacji, iż powód nie określił w umowie warunków i wysokości oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, okazał się bezzasadny.

Dalsze zarzuty apelacji formułowane przez pozwaną na rozprawie apelacyjnej i w piśmie z dnia 5.12.2019 r. dotyczyły wysokości zaległości pozwanej z tytułu niespłaconego kredytu jak i rozłożenia zasądzonej kwoty na raty w oparciu o art. 320 k.p.c.

Porządkując ustalenia Sądu I instancji w tym zakresie, przypomnieć należy, iż umowa o kredyt została wypowiedziana pozwanej pismem z dnia 14 września 2018 r., które pozwana odebrała w dniu 18 września 2018 r. Po upływie 30 dniowego terminu wypowiedzenia powód mógł uznać umowę za skutecznie wypowiedzianą i zażądać spłaty całości niespłaconego kapitału wraz z należnościami ubocznymi wynikającymi z postanowień umowy. Powód pismem z dnia 14 listopada 2018 r. które skierował do pozwanej, wzywając ją jednocześnie do ostatecznej zapłaty tych kwot, określił, iż należności pozwanej stanowią następujące kwoty: 217.067,64 zł tytułem należności kapitałowej, 9.100,97 zł tytułem odsetek umownych, 910,36 zł tytułem odsetek podwyższonych za opóźnienie w spłacie należności kapitałowej.

W pozwie wniesionym w dniu 31 stycznia 2019 r. powód zażądał zasądzenia od pozwanej kwoty 233.325 zł 70 gr, w tym:

- kwoty 217.067 zł 64 gr tytułem niespłaconego kredytu z odsetkami maksymalnymi za opóźnienie od dnia 29 stycznia 2019 r. do dnia zapłaty,
- kwoty 9.100 zł 97 gr z tytułem odsetek umownych za okres korzystania z kapitału od dnia 3.04.2018 r. do dnia 14.11.2018 r., z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 31 stycznia 2019 r. do dnia zapłaty
- kwoty 7.157 zł 09 gr tytułem odsetek karnych za opóźnienie w wysokości 14% liczonych od dnia 3.04.2018 do dnia 28.01.2019 r. z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 31 stycznia 2019 r. do dnia zapłaty.

Pierwsze dwie kwoty – poza kwestią wysokości odsetek od kwoty niespłaconego kapitału - nie budzą wątpliwości Sądu Apelacyjnego. Zaległy niespłacony kapitał to kwota 217.067 zł 64 gr, zaś odsetki umowne za okres korzystania z kapitału (według twierdzeń pozwu od dnia 3.04.2018 o dnia 14.11.2018 r. w wysokości 6,70 %), niespłacone przez pozwaną do daty wypowiedzenia umowy, to kwota 9.100 zł 97 gr. Wbrew zarzutom pozwanej formułowanym w apelacji i w piśmie z dnia 5.12.2019 r. kwoty te wynikają zarówno z treści umowy o kredyt jaki i treści wyciągu z ksiąg bankowych przedstawionych przez powoda, których pozwana, jak prawidłowo ustalił to Sąd I instancji, skutecznie nie podważała.

Nietrafne jest natomiast, w ocenie Sądu Apelacyjnego ustalenie Sądu I instancji dotyczące możliwości przyjęcia w ślad za stanowiskiem powoda, iż po wypowiedzeniu umowy, powód może żądać od niespłaconego kapitału odsetek maksymalnych określonych w § 7 umowy dla zadłużenia przeterminowanego. Zgodnie z § 9 ust.2 umowy po wypowiedzeniu umowy Bankowi przysługuje uprawnienie do żądania „zwrotu wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami należnymi Bankowi za okres korzystania z kredytu”. Nie może być wątpliwości, że za „okres korzystania z kredytu” należy rozumieć okres po wypowiedzeniu umowy. Z kolei z umowy nie wynika precyzyjniej, jak należy rozumieć sformułowanie „odsetki należne” za okres korzystania z kredytu.

Przypomnieć trzeba w tym miejscu, iż po wypowiedzeniu umowy o kredyt sytuacja stron umowy ulega zmianie, gdyż ustaje obowiązek banku udostępniania kolejnych transz kredytu oraz powstaje uprawnienie do rozliczenia kredytu już wykorzystanego przez kredytobiorcę. Sąd Najwyższy wskazał, iż w takiej sytuacji,; po pierwsze, wierzycelność banku dotycząca rat uiszczonych w terminie przed rozwiązaniem umowy ulega definitywnemu umorzeniu; po drugie, rozliczenie rat niespłaconych w terminie określonym harmonogramem, których termin wymagalności przypadał przed rozwiązaniem umowy, następuje - o ile strony wyraźnie nie postanowią inaczej - na dotychczasowych zasadach określonych w umowie, łącznie z odsetkami pobieranymi od kredytu przeterminowanego w sytuacji, gdy przed rozwiązaniem umowy doszło do niewłaściwego wykonania zobowiązania, polegającego na naruszeniu przez dłużnika obowiązku, odnośnie do którego zastrzeżone były takie świadczenia uboczne; po trzecie, pozostała kwota wykorzystanego kredytu, której termin płatności nie nadszedł, staje się wymagalna z chwilą rozwiązania umowy i powstaje obowiązek jej zwrotu w wysokości nominalnej. Wobec tego, że co do tej kwoty nie doszło do opóźnienia ani zwłoki dłużnika w spełnieniu świadczenia pieniężnego, nie mogą mieć zastosowania odsetki od kredytu przeterminowanego (wyrok SN z dnia 19.06.2019 r. II CSK 275/18).

W świetle postanowień umowy kredytowej łączącej strony, Bankowi, w razie wypowiedzenia tej umowy, od pozostałej kwoty niespłaconego kredytu, nie należą się więc odsetki określone w § 7 umowy - jak od przeterminowanych rat (a więc w tym przypadku maksymalne – art. 481§ 2¹ k.c.). Dokonując w myśl art. 60 k.c. wykładni oświadczenia woli przyjąć należy, iż określenie „odsetki należne za okres korzystania z kredytu”, nie jest precyzyjne co do tego, jakiego rodzaju odsetki należą się bankowi w razie wypowiedzenia umowy kredytu. W takim przypadku należało zastosować art. 359 § 2 k.c., z którego wynika, że jeżeli wysokość odsetek nie jest w inny sposób określona, należą się odsetki ustawowe.

Powyzsza wykładnia umowy prowadzi do wniosku, iż żądanie pozwu (na datę orzekania przez Sąd I instancji) było zasadne co do kwoty 217.067 zł 64 gr z odsetkami ustawowymi od dnia 29 stycznia 2019 r., kwoty 9.100 zł 97 gr z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 31 stycznia 2019 r. oraz kwoty 910,36 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 31 stycznia 2019 r. Powód nie mógł żądać skutecznie zapłaty kwoty 7.157 zł 09 gr jako skapitalizowanych odsetek maksymalnych za korzystanie z kredytu do daty złożenia pozwu, gdyż za ten okres należały mu się jedynie odsetki ustawowe. Wobec braku prawidłowego sformułowania tej kwoty co do podstawy faktycznej jak i kwotowo, Sąd Apelacyjny przyjął za udowodnioną jedynie kwotę wskazaną w wezwaniu do zapłaty z dnia 14 listopada 2018 r. w wysokości 910,36 zł, stanowiącej należność powoda po wypowiedzeniu umowy. Łączna kwota należna powodowi z tytułu rozliczenia umowy po jej wypowiedzeniu to kwota **227.078,97zł** (217.067,67 zł - kapitał, 9.100,97 zł – odsetki umowne, 910, 36 zł - odsetki ustawowe od kapitału).

Po wydaniu wyroku przez Sąd Okręgowy pozwana dokonywała spłat na poczet kwoty zasądzonej wyrokiem, co do której nadano wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności (potwierdzenie przelewów bankowych k.344-359). Łącznie, jak przyznał powód, spłaciła po dniu 2 września 2019 r. kwotę 35.694,37 zł (pismo powoda k.368).

Sąd Apelacyjny nie podziela stanowiska powoda odnośnie co do sposobu zaliczenia tych wpłat w sposób wskazany w piśmie z dnia 3.02.2021 r.

Po pierwsze, pozwana wskazywała, iż są to wpłaty na kapitał wpłacane na rachunek przeznaczony do obsługi przedmiotowego kredytu, a zatem nie mógł wierzyciel zaliczyć ich inny dług - bliżej nie określone koszty windykacji, które nie są w ogóle objęte przedmiotem orzekania w niniejszej sprawie. Zgodnie bowiem z art. 451 § 1 k.c. dłużnik mający względem tego samego wierzyciela kilka długów tego samego rodzaju, może przy spełnieniu świadczenia wskazać, który dług chce zaspokoić.

Po drugie, powód nie mógł wpłaty w kwocie 23. 860,45 zł zaliczyć na odsetki nazwane przez niego karnym, gdyż od kapitału należne są jedynie odsetki ustawowe, nie zaś maksymalne, zatem wierzytelność w tej wysokości nie przysługę powodowi.

Mając to na względzie wyliczenia należności pozwanej na rzecz powoda przedstawiają się następująco. Kwota **227.078,97zł**, obejmująca należność główną jak i należności uboczne (skapitalizowane do daty wniesienia pozwu odsetki) została pomniejszona o dokonane po wyroku wpłaty w wysokości **35.694,37 zł**, co dało różnicę **191.384,60 zł**. Kwota ta podlegała zasądzeniu z odsetkami w następujących wysokościach - kwota kapitału 181.373,27 zł odsetkami ustawowymi od dnia 29 stycznia 2019 r., kwota 9.100 zł 97 gr z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 31 stycznia 2019 r. oraz kwota 910,36 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 31 stycznia 2019 r.

Zasądzając te kwoty i należne odsetki Sąd Apelacyjny skapitalizował zasądzone odsetki do daty orzekania – 18 lutego 2021 r., gdyż podzielił zarzut apelacji w części w jakiej pozwana domagała się rozłożenia należności na raty. W ocenie Sądu Apelacyjnego sytuacja osobista pozwanej, jak i przyczyny dla których przestała spłacać na rzecz powoda wymagalne raty kredytu – ciężka choroba, uzasadniają uznanie jej przypadku jak szczególnie uzasadnionego w świetle art. 320 k.p.c. Pozwana obecnie wróciła do pracy, prowadzi działalność gospodarczą jako tłumaczka i osiąga z tego tytułu znaczące dochody, przewyższające kwotę 100.000 zł rocznie (wyciąg z księgi dochodów i rozchodów za rok 2020, k. 365). Nawet uwzględniając, że ma ona zobowiązania wobec innych banków, z którymi, w przeciwieństwie do powodowego Banku, udało się jej rozwiązać ugodowo kwestię spłaty zaległych zobowiązań, w ocenie Sądu Apelacyjnego, jest ona w stanie spłacić zaległość wobec powoda w przeciągu około 5 lat. W razie pozbawienie jej tej możliwości wysoce prawdopodobne jest, że zmuszona byłaby ogłosić upadłość konsumencką, co niewątpliwie nie spowodowałoby zaspokojenie w całości roszczeń powoda. Dlatego w ocenie Sądu Apelacyjnego decyzja o rozłożeniu świadczenia należnego powodowi na raty w wysokości po 3.500 zł miesięcznie, ma też na względzie interes powoda jako wierzyciela. Niższe raty, w kwotach postulowanych przez pozwaną, nie zabezpieczają interesu powoda, gdyż nadmiernie wydłużają okres spłaty. – powyżej 5 lat. Dlatego w pozostałym zakresie apelacja pozwanej podlegała oddaleniu jako bezzasadna (art. 385 k.p.c.).

Rozłożenie należności na raty ma ten skutek, że pozwana zobowiązana jest spłacić należność z odsetkami od dnia wskazanego w pozwie przez powoda jako data wymagalności świadczenia do dnia wyrokowania przez Sąd Apelacyjny, a od tej daty w razie opóźnienia w płatności rat należą się odsetki ustawowe za opóźnienie (art.481§ 1 k.c.)

Skapitalizowana kwota odsetek ustawowych od kwoty 181.373,27 zł za okres od 29.01.2019 do dnia 18.02.2021 r. to kwota 16.530, 31 zł (oprocentowanie - 5% do dnia 17.03.2020 r., 4,5% do dnia 8.04.2020 r., 4% do 28.05.2020 r. i 3,6% od dnia 29.05.2020 r.), całe zobowiązanie – **197.903,58 zł**. Z kolei skapitalizowane odsetki za opóźnienie od kwot 9.100 zł i 910, 36 zł za okres od 31.01.2019 r. do dnia 18.02.2021 r. to odpowiednio kwoty 1.200, 98 zł i 120, 13 zł, całe zobowiązanie to odpowiednio kwoty **10.301,95 zł i 1.030, 49 zł** (oprocentowanie - 7% do dnia 17.03.2020 r., 6,5% do dnia 8.04.2020 r., 6% do 28.05.2020 r. i 5,6% od dnia 29.05.2020r.). Łącznie daje to kwotę **209.236,02 zł**. Kwotę tę należało powiększyć o kwotę **3.172, 98 zł** stanowiącą kwotę skapitalizowanych odsetek ustawowych od

kwoty 35.694,37 zł za okres wymagalności od dnia 31.01.2019 do dnia 29.01.2021 r. Pozwana spłaciła bowiem po wyroku Sądu Okręgowego kwotę 35.694,37, ale od tej kwoty należą się powodowi odsetki ustawowe, których pozwana nie spłaciła. Dla uproszczenia przyjęto, że datą spłaty tej kwoty jest data ostatniej wpłaty - 29.01.2021 r. Łączne zobowiązanie podlegające rozłożeniu na raty, obejmujące kwotę główną i skapitalizowane do daty orzekania przez Sąd Apelacyjny odsetki, to kwota **212.409 zł**.

Mając to na względzie Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. i art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach instancji apelacyjnej postanowiono w oparciu o art. 102 k.p.c. odstępując od obciążania pozwanej kosztami tego postępowania w części w jakiej przegrała swoją apelację.

(...)